

Ervaringen van lezers

(wij blijven graag dergelijke berichten ontvangen!)

Met foto's van D. A. C. van der Hoorn en Jaap Taapken.

Op en rond de Mont Ventoux in de Provence wordt in winkels en restaurants lijsterpaté verkocht en aangeprezen als specialiteit van deze streek. Voor één blikje moeten veel lijsters het leven laten. Ja zelfs verkoopt men lijsterleverpastaai. De verkoop van deze specialiteit zal de lijsterstand in onze landen zeker niet ten goede komen... Deze kwalijke praktijken zouden uitgebannen moeten worden.

● A. P. M. Baede, Dordogne 3, Leusden C.

Tot mijn ontsteltenis ontdekte ik in 1974 dat in verscheidene restaurants in de Provence (Zuid-Frankrijk) als voorgerecht 'paté de grives' (lijsterpastaai) aangeprezen wordt. In Avignon en St. Remy is deze pastaai algemeen verkrijgbaar en waarschijnlijk geldt dit ook voor een aantal andere steden aangezien ze als lekkernij wordt verkocht. Ook in levensmiddelenwinkels is deze 'paté de grives' te koop. In een kleine supermarkt in Avignon aan de Rue de la République stonden de blikjes in de etalage, zelfs geflankeerd door opgezette Zang- en Grote Lijsters. Er worden blijkbaar nog vele duizenden lijsters gevangen of geschoten.

● C. Destrée, Zwedenburg 346, 's-Gravenhage.

Op 23 en 24 oktober 1974 zag ik in Valence (Drôme), Frankrijk in een reusachtige supermarkt, genaamd 'Casino', ingevroren piepers, Veldleeuweriken en Zanglijsters te koop aangeboden. De vogels waren geheel compleet en met circa 20 stuks bij elkaar in kartonetjes, met cellofaan erover, verpakt. Om hoeveel vogels het ging weet ik niet. 'Heel wat' in ieder geval!

● Michiel Versluys, Hobbemakade 107, Amsterdam.

Lijsterpaté in blik geflankeerd door opgezette lijsters in een etalage van een delicatessenwinkel te Avignon, Frankrijk, juli 1973. Foto: Cor Smit.

Vrijwel een zelfde opname ontvingen wij van M. F. van Nagelkerken, gemaakt op 23 juli 1974.

Wikkal afkomstig van een blanke Franse leeuwerikenpaté van Etablissement R. Darvaux te Celony bij Aix-en-Provence. Men verkoopt ook andere produkten waarin zangvogeltjes zijn verwerkt. Er zijn o.a. Merels in gelei verkrijgbaar...

Wikkal afkomstig van een blanke Franse lijsterpaté van het Domaine de la Lauzière te Signes, Ontvangen van J. Kuiper.

In april heb ik de jacht op vogels met het geweer waargenomen op de landtong bij Cap Ferret, langs de baai van Archachon in Zuid-Frankrijk, dept. Gironde ten zuiden van Bordeaux. Ik heb de vogels zien vallen, doch ik kon niet zien welke soorten. Het gebied is een duinlandschap met aan weerszijden zee.

● A. W. Lacourt, Merelstraat 33, Leiden.

Twee jaar geleden bezocht ik het Musée International de la Chasse, dat ondergebracht is in het Chateau de Gien (departement Loiret) aan de Loire. Daar trof mij o.m. een inzending 'A la mémoire du Comte Clary', die in de catalogus onder nr. 895 vermeld is. De heer Clary was blijkbaar niet alleen een scherpshutter, maar ook een concentieus boekhouder. Alles dat hij in een halve eeuw (1876 tot 1923) had gedood, zijn 'tableau de chasse', omvatte totaal ruim 315.000 dieren, voornamelijk vogels. Als men bedenkt dat er in Frankrijk nu meer dan twee miljoen jachthouders zijn, dan is het duidelijk dat zijn geest nog voortleeft...

Een hartstochtelijk Frans jager liet mij eens een foto zien van een door hem geschoten Oehoe, die met gespreide vleugels voor op de radiator van zijn auto was gebonden. Triomfantelijk toeterend is hij er mee door het dorp gereden. Zo nu en dan kom ik in de pers berichten tegen van het neerschieten van zeldzame grote stootvogels. Onlangs nog een gier op Corsica...

● J. Kuiper, Rue de Lille 121, Paris (7), Frankrijk.

Op Corsica wordt een prentbriefkaart verkocht. 'Vacances en Corse' staat er op en een foto van een mannetjes Merel die zegt 'Adieu la liberté' en 'Paté je suis mangé...'. Ze worden met 10 stuks tegelijk aan pen geregen en gegrild ($\pm$ 18 Franse francs). Ze hadden daar nog nooit over protesten tegen de trekvogelvangst gehoord, maar men vond wel dat de merelstand de laatste jaren achteruitging.

● Mevr. G. E. Wijnberg-Pleging, Nesdijk 3, Bergen N.H.

Dit jaar waren we op Corsica. Dat men er merelpastei kan kopen of voorgezet krijgen lazen we al. Dat er onnoemlijk erg veel gejaagd werd en wordt merkten we aan het grote aantal lege hulzen, die we overal aantroffen. Dat men op alles schiet dat beweegt merkten we toen op nog geen 2 meter afstand van ons de hagel door het riet vloog. De schoten waren niet voor ons bedoeld, maar voor een Kleine Zilverreiger. De vogel kon nog wel vliegen, maar liet één poot hangen en maakte een compleet invalide indruk. De jager was een 'trotse' jongeman van een jaar of 30, die mijns inziens maar wat liep te knallen en de beesten zelfs niet mee zou nemen. Dit voorval op 19 april 1974 in een moerasje tussen campings bij Calvi

op Corsica deed voor ons de deur dicht en we hebben onze vakantie vervroegd beëindigd.

Midden in de zomer zagen we een man op mezen schieten in de omgeving van Nantes. In oktober 1972 waren we in de omgeving van Colmar in de Vogezen waar hevig op lijsterachtigen werd gejaagd. Frankrijk hoeft voor ons voorlopig ook niet meer.

● W. Tigges, Tarthorst 361, Wageningen.

Als het tegen november loopt en de grote trek van de vogels op gang komt breekt hier werkelijk de oorlog los, vooral op zaterdag en zondag, voormiddags. Op 1 november telde ik tussen 7 uur en 1/2 8 's middags in vijf minuten 200-225 schoten. Soms was het nauwelijks bij te houden, het leek alsof het oorlog was. Inderdaad, maar dan tegen de vogels. Ik dacht dat minstens de helft van de schoten raak waren, dan moeten er duizenden vogels vallen. Verleden jaar telde ik 60-70 schoten in vijf minuten, maar het wordt steeds erger. Iedereen jaagt hier dan ook op vogels. De hazen en Fazanten zijn reeds in de eerste week allemaal doodgeschoten. Dan blijft er niets anders over dan op lijsters en leeuweriken te schieten. Ja zelfs op Roodborstjes en Putters moeten het ontgelden. Ik vind ze regelmatig 's maandags langs en op de wegen. Omdat er op het laatst niets meer te schieten valt ontziet men de kleine nuttige vogels niet.

Ook de Kieviten en plevieren komen dan aan de beurt. Ik vraag me af hoe het mogelijk is dat er nog zo veel vogels overblijven nadat hier die hel is losgebroken. Ik hang zelf bordjes neer 'propriété privé'. Doch deze plaatsen worden niet ontzien, ze schieten ze gewoon kapot of slaan ze er af en jagen ze toch op mijn terreinen. Ze zijn in staat je neer te schieten. Dat gebeurde kortgeleden bij een grote landeigenaar, die tevens een vrij hoge ambtenaar was. Hij wilde de jagers van zijn terreinen afjagen. Ze schoten hem zonder meer dood en zijn zoon die kwam kijken waar zijn vader bleef knalden ze ook meteen dood. Er zijn meer van deze voorbeelden. Ik woon 70 km ten noorden van Bordeaux en 20 km vanaf de zee kust, juist de streek waar de vogeltrek het meest plaatsvindt. Daarom mogen ze hier alle da-

gen jagen, terwijl in andere departementen deze beperkt is tot 2 of 3 dagen per week. Ofschoon verboden, vindt ook het vangen met netten nog plaats. De jacht op de Tordeluil is maar kort en in sommige gemeenten sinds een paar jaar verboden. Al deze vogels hangen in de winkels te koop. Drie jaar geleden vertelde een winkelier dat hij 2000 Kieviten had verkocht. En zo zijn er een drietal dergelijke winkeliers in een plaats van 4000 inwoners. Particulieren stoppen zelfgeschoten vogels ook vaak in de diepvries.

● J. J. Josten, Chateau Bertins, Begadan 33, (Gironde) Frankrijk.

Op het gebied van vogelbescherming is het zo verdrietig te moeten lezen van de miljoenen vogels die vermoord worden. Ik ben ervan overtuigd dat er maar op één manier afdoende een eind aan kan worden gemaakt. Zoals u weet, is het toeristenverkeer en inkomsten zéér belangrijk. De meest gevoelige plek voor iedere regering! Toen ik 2 maanden lang Italië had bezocht, zei en schreef ik: 'Nooit weer Italië, zo ging het ook met Mallorca. Dit nooit weer. En waarschuw mijn landgenoten deze landen niet meer te bezoeken totdat zij zich tot de beschaafde volkeren kunnen rekenen.

● Mevrouw N. v. d. Lek-Muns, Julianalaan 310, Haarlem.

Op 20 juli bevond een collega van mij zich in Salò aan het Gardameer. Daar werden in verscheidene kraampjes op de markt per kraampje vele tientallen doosjes met geplukte en onthoofde zangvogeltjes aangeboden. In elk doosje bevonden zich tenminste 50 stuks vers geplukt 'wild' met de vleugeltjes er nog aan (zwartbruin). Mijn collega dacht aan kwikstaarten en leeuweriken. Het betrof hier zeker enkele duizenden zangvogels. Zelf was ik zo naïef om te veronderstellen, dat de vogelslachting daar 'alleen maar' gedurende de trektijd plaats vindt!

● R. H. Bossong, Floraplein 23, Eindhoven.

Op 27 september 1974 wandelden wij in de Boquervallei, een befaamd vogeltrekpunt op Majorca. Er was wat beweging van Paapjes, Bonte en Grauwe Vliegenvangers, Gekraagde Roodstaarten, maar opvallend waren vooral de Putters, die in grote troepen aanwezig waren. De vallei was erg droog omdat het sedert maanden niet had geregend. Op één punt sijpelde vanaf een helling een stroompje water van enige centimeters breed. Geen wonder, dat hier talloze vogels kwamen drinken. Hier troffen we ook een oude vogelvanger die over een afstand van vele meters het stroompje kriskras met lijmstokjes had overbrugd. Wij hebben twee maal gezien, dat vele tientallen Putters en Gekraagde Roodstaarten waren gelijmd en lijmde en door de man bij handenvol werden doodgeknepen. Bij onze nadering was de man zeer afwerend en van fotograferen was geen sprake. Wel maakte hij ons duidelijk, dat de vogels voor consumptie bestemd waren.

- N. Marra sr., Koningin Wilhelminaweg 337, Groenekan (U.).

In de jaren 1964 tot 1968 zag ik bij ieder bezoek aan Mallorca één of enkele malen een Steenarend. Sindsdien niet meer. Op zondagen in september-oktober hoor je in de bergen constant schieten, kennelijk op alles dat vliegen kan.

In 1952 was de Vale Gier bij Ronda, Spanje nog heel gewoon. In 1970 zagen we ze daar niet meer. Ten noorden van de stad was een terrein waar men tegen betaling op zeldzame vogels mocht gaan schieten!

- Mr. E. D. Maaldrink, Kievitstraat 14, Delden (O.).

Een landgenoot die al jaren in Italië (ergens tussen Florence en Pisa) woont schreef mij het volgende: 'De streek rond Pescia is erg mooi, alleen alle vogels die nog in Toscane leven zitten in kooien. De jacht hier in Toscane is wel het meest grieveude. Er wordt geschoten op alles dat vliegt. Mensen hebben hier het lef om trots bij hun vrouw thuis te komen met een handvol Roodborstjes, Tuinfluiters, Zwartkopjes, Heggemussen, Sijsjes (erg uitverkoren), Putters en alle andere vinkachtigen'.

- J. W. de Bruyn, Selterskampweg 79, Bennekom.

1965: bij Metcivice, gelegen in de Neretva-delta, liggen in de heuvels de stellingen van jagers, die de hier doortrekkende eenden die naar het natuurreserveaat Huotovo Blato vliegen, belagen. Op soorten wordt niet geteld! De jacht in het natuurreserveaat wordt jaarlijks verpacht of liever gezegd per keer verhuurd aan Italianen, die hier tienduizenden lire voor neertellen. Iedere Yoegoslafa heeft hier een geweer en schiet op alles dat hij ziet vliegen. In het zomerseizoen merk je dit niet zo. Toch zagen we in augustus een vent lopen met een Koekoek aan de stropen.

Op 12 augustus: op de markt in Titograd werden Aalscholvers, die geschoten waren, te koop aangeboden.

In Plavnica aan het Skadarska Jezero bij de Albanese grens was het eerste dat de mensen vroegen of we op de Zilverreigers kwamen schieten. Elk weekend trokken ze zelf met bootjes het meer op om de vogels op te zoeken, waarbij ze ook de Pelikanen belaagden. Prof. I. Glusovic uit Metcivice klaagde hier tegenover ons ook al over.

1972: de zoon van de mensen waar we in huis waren in Doljani bij Metovice schoot, waar ik bij was, op Grauwe Klauwieren en alle andere vogels die hem voor de loop kwamen. Ondanks reacties mijnerzijds was hij niet voor rede vatbaar. Hij vertelde dat zijn grootvader ook nog steeds schoot en onder andere Oehoes en een Hop had staan.

- D. A. Jonkers, Jufferland 16, Leersum (U.).

Europese vogelbescherming is een specifiek internationale aangelegenheid. Wat ligt meer voor de hand dan attentie hiervoor te verzoeken aan de EEG te Brussel. Meteen aangepakt, zou ook dit, voornamelijk Italiaans-Belgische vogelprobleem, wellicht reeds op de volgende ministersvergadering te Luxemburg even afgehandeld kunnen worden? Immers, internationale solidariteit blijft het toonaangevende kompas van de Mansholt-EEG-politiek.

● Ir. H. Adams, Weldamlaan 36, Arnhem.

Vorig jaar was ik met vakantie in België. Ongeveer 5 km van de Franse grens zag ik de geplukte lijsters in de etalages van de winkels liggen. De pootjes en kopjes zaten er nog aan. Eigenlijk zouden we in het buitenland bekend moeten maken dat de trekvogels in Nederland gevangen worden en met cholera-bacillen ingespoten worden. Wat ze met die uitvoer van eenden in Nederland doen klopt ook niet allemaal!

● L. Pennings, Van Loestraat 31, Gemert.

Malta is een dodelijk doorgangsgebied. Ongeveer 30% van alle stootvogels (w.o. Wespendieven en Boomvalken) die het eiland passeren worden jaarlijks gedood. Officieel zijn er 8000 vogeljachtvergunningen in 1975 uitgegeven, te zamen met zo'n 8000 vogelvangvergunningen. In het totaal dubbel maal zoveel als vijf jaar geleden. Het goevernement verdient aan de vergunningen £ 50.000. Maar naast de officiële getallen zijn er op z'n minst 20.000 illegale 'sportsmen' en vangers zonder vergunning. Zij doden elk jaar meer dan 100.000 stootvogels, 20.000 Roodborsten en ontelbare Kneven, Vinken, dui-

ven e.d. De meeste vogels eindigen op de weekend-markten of als kooivogel. Veel vogels worden als trofee opgezet.

● Brian Jackman (The Sunday Times, 26 oktober 1975).

In Alto Adige, Italië, gaan jagers zich te buiten aan het schieten van allerlei zeldzame vogels zoals arenden, uilen, spechten, Auerhanen, Belfijsters, Raven e.d. om deze op te zetten en te verkopen aan toeristen en het buitenland.

● D. E. van der Linde, Vijverlaan 19, Epe.

In Syrië, Libanon, Zuidwest-Turkije en Cyprus gebruikt men diverse methoden (w.o. netten) om vooral klauwieren te vangen. Troepen jongens vangen de klauwieren met strikken waarbij een levende krekels als lok-aas dient. De gevangen vogels worden direct met een tik op de rug gedood en aan restaurants verkocht.

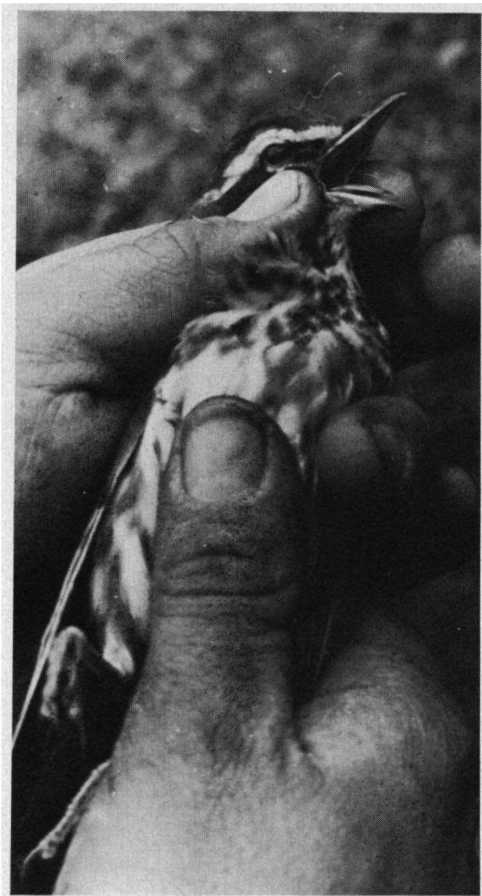
● Brian Jackman (The Sunday Times, 26 oktober 1975).

Marokkaanse toeristenfolders maken reclame met vele tienduizenden hectares zeer gevarieerd jachtterrein o.a. de uitgestrekte gebieden van het reservaat Arboua, dat 40.000 ha groot is en dat een waar paradijs voor jagers op gevogelte schijnt te zijn. Andere interessante jachtgebieden zijn Essaouira en het achterland van Marrakech waar vooral eenden en Kwartels gejaagd kunnen worden. Jacht- en wapenvergunningen zijn, zoals de folders melden, op tal van plaatsen probleemloos verkrijgbaar.

Franse folders over de Provence vermelden: de bewoners van de Provence verheugen zich in de jacht. De Camargue heeft een overvloed van algemeen waterwild: Wilde Eenden, Wintertalingen en plevieren. Lijsters en berglijsters zijn eveneens zeer gewaardeerd en hun smaak wordt nog extra vergroot door er gemengde zoet-ruikende kruiden uit de provincie aan toe te voegen.

Over Corsica zeggen de folders: Er is in overvloed op vrijwel alles overal te jagen, omdat de jacht ruig en ongeorganiseerd is. Corsica is een rustplaats op de trekroute en vogels als eenden, Houtsnippen en Houtduiven arriveren er in de herfst bij duizenden en blijven er tot vroeg in het voorjaar. Het seizoen is geopend vanaf de derde zondag in augustus tot de eerste zondag in januari. Uitzonderd de Wilde Eend die tot 15 februari geschoten mag worden en de Houtduif, Zanglijster en Merel tot 31 maart. Hetzelfde geldt voor de watervogels zoals eend, taling, snip, plevier, Kievit, zeeëend en Wulp, de laatste komen vooral in overvloed voor in de moerassen van de oostkust.

Onder het hoofdstukje 'gastronomie' worden vermeld: Houtsnip, Patrijs en Houtduif worden in het seizoen geserveerd. Merels met bessen uit de maquis als een delicatessen-

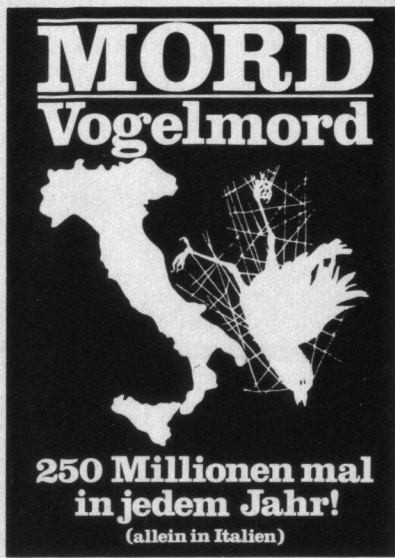

aanbevolen, evenals 'merelpaté', hetgeen sommigen prefereren boven 'ganzenpaté'.

Over gastronomische bijzonderheden in Les Landes schrijven de folders dat deze provincie de grootste leverancier in Frankrijk van leeuweriken is. Tijdens de periode van de jacht van 1 oktober tot 15 november zijn er snippen, Patrijzen, lijsters en Kwartels verkrijgbaar, evenals 'petits oiseaux'. Als bijzonderheid worden voor Les Landes en het Baskenland de Ortolanen genoemd. Uitgebreid wordt vermeld hoe ze gevangen worden en hoe bijzonder exquise de smaak er van is... Ook het département Lozère beveelt de jacht op Patrijzen, Kwartels, lijsters, Houtsnippen ten zeerste aan.

ITALIA IMPORT EXPORT

De stad Thiviers, Frankrijk vermeldt in haar folders de jacht op lijsters als toeristische attractie.

- Mr. J. O. Kalff, Monplaisant, F-24170-Belves (Dordogne), Frankrijk.

Vogeljager op Rhodos met twee Zanglijsters aan de stroppen.

Tijdens de jaarwisseling 1973-1974 zagen wij op het Griekse eiland Rhodos regelmatig jagers op jacht naar lijsters. Gewoonlijk werd er buiten werktijd gejaagd. De ruim 1800 kilometer die wij per auto over het eiland reden zagen wij maar twee Houtduiven en vrijwel geen vogels van die grootte of groter. Boven de stad werd met lijmstokken op Putters gejaagd en in de olijfbomgaarden struinden vaak jagers rond waarvan er sommigen de geschoten vogels in het veld plukten (w.o. kleine zangertjes o.a. Roodborsten) en op een houtvuurtje roosterden.

- Mevrouw G. F. Taapken & Jaap Taapken, Utrechtseweg 43, Hilversum.

Op Rhodos worden vrij veel kooivogels gehouden die ongetwijfeld in het wild zijn gevangen. In Rhodos-stad worden ze wel goed verzorgd, maar ze zitten helaas in veel te kleine kooitjes.

- H. W. E. van Bruggen, Linthorst Homanstraat 19, Heemskerk.

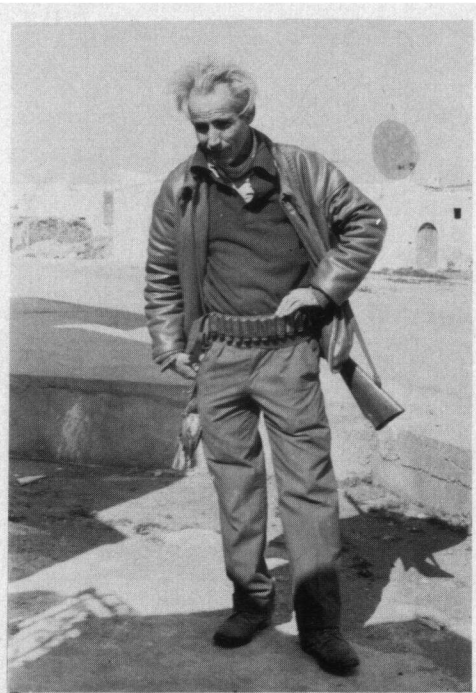

Foto: Viking Olsson.

Vogeljagers aan de zuidkust van Rhodos.

Foto: Viking Olsson.

Italiaanse schieters komen Turkije niet meer binnen. De tijd, dat groepen Italiaanse jagers in een omvang van soms vijftig personen, de Turkse grens konden oversteken om er lukraak op los te schieten, is definitief voorbij. Nadat het vorige jaar het World Wildlife Fund Turkije de misstanden bij de regering aan de orde had gesteld, werd onlangs het besluit genomen de jacht van buitenlandse jagers in Turkije niet meer toe te staan tenzij zij met een bijzondere permissie onder uitdrukkelijke voorwaarden. Overigens dragen sommige Turken het geweer ook nogal losjes in de hand, zo is niet ver van het vogeltrek-Mekka de Bosporus deze nazomer gebleken. Daar vermaakte een jager zich met het schieten op (Geelpoot)Zilvermeeuwen. Een geschoten en omlaag getuimelde meeuw liet hij, toen de Turkse koffie hem kennelijk naar huis lokte, wreed op de rotsen liggen. Zo gaat dat. Ook daar!

● Jan L. Bos, Parallelweg 6, Bussum.

Verblijf Tanger van 18 april t/m 9 mei 1975. Bezocht gebied: driehoek Tanger - Larache - Tetouan. Gedurende het genoemde tijdvak werd dagelijks waargenomen, dat kinderen langs de wegen stonden die vogels te koop aanboden. Altijd was een uitgetrokken grote slagpen van de vogels door de neusgaten gestoken. Naar ons werd verteld diende dit om de dieren in leven te houden. Of dit de ware reden is? In de eerste dagen van ons verblijf hebben wij enige malen vrijgekocht. Wij zijn hiermee gestopt omdat de losgelaten vogels meestal al in slechte toestand verkeerden en daardoor direct weer in handen vielen van de zelfde of andere vogelvangertjes. Ook meenden wij, dat door het vrijkopen van vogels het vangen juist mogelijk wordt gestimuleerd.

Enige malen zagen wij bij bushalten Marokkaanse vrouwen staan met een bosje levende Roodkopklauwieren aan een touwtje in de hand. Ook zagen wij een man fietsten met een bos levende Bonte Vliegenvangers. Wij hebben vele malen gezien dat op vogels werd gejaagd met lijnstokken, katapulten en door het gooien met stenen waarin veel jongens meester zijn. Zo zagen wij in het centrum van Tanger een schoenpoetsertje met zijn borstel een Grasmus doodgooien.

Soorten die te koop werden aangeboden: Meerkoe, Tortelduif, Dwergooruil, Scharrelaar, Hop, Roodkopklauwier, Grasmus, Tuinfluiter, Bonte Vliegenvanger, Putter en Wielewaal.

Tijdens ons verblijf in Zuidwest-Marokko van 29 april tot en met 11 mei 1972 hebben wij niets gezien van vogeljacht of vogelvangst.

● N. Marra sr., Koningin Wilhelminaweg 337, Groenekan (U.).